

Trouwen, geregistreerd partnerschap en samenwonen

Wilt u uw relatie met uw partner officieel vastleggen? Dan hebt u daarvoor drie mogelijkheden: trouwen, geregistreerd partnerschap of een samenlevingscontract. U kunt natuurlijk ook samenwonen zonder officieel iets te regelen.

In dit informatieblad vindt u informatie over de belangrijkste overeenkomsten en verschillen tussen de drie mogelijkheden. Bijvoorbeeld over uw rechten en plichten, en de regels om te kunnen trouwen of een geregistreerd partnerschap of samenlevingscontract te hebben. En wat uw rechten en plichten zijn als u uit elkaar gaat.

In dit informatieblad

1 De verschillende manieren om samen te leven

2 Wat zijn de voorwaarden?

3 Wat zijn de procedures?

4 Wat zijn de rechten en plichten?

5 Wat zijn de gevolgen als u kinderen krijgt?

6 Hoe kunt u een kind erkennen?

7 Wanneer kunt u een kind adopteren?

8 Wat zijn de gevolgen voor het gezag over uw kinderen?

9 Wat zijn de gevolgen voor de achternaam van uw kinderen?

10 Kunt u een geregistreerd partnerschap veranderen in een huwelijk?

11 Worden de samenlevingsvormen ook in het buitenland geaccepteerd?

12 Hoe kunt u een huwelijk, geregistreerd partnerschap of samenlevingscontract beëindigen?

13 Wat zijn de rechten en plichten na de beëindiging?

14 Waar kunt u terecht als u vragen hebt?

15 Waar kunt u terecht voor hulp?

1 De verschillende manieren om samen te leven

In Nederland kunnen een man en een vrouw, twee mannen of twee vrouwen met elkaar trouwen. Ze kunnen ook een geregistreerd partnerschap of een samenlevingscontract sluiten. Ook kunt u samenwonen zonder officieel iets te regelen.

Huwelijk en geregistreerd partnerschap

Het huwelijk en geregistreerd partnerschap lijken erg veel op elkaar. Ze zijn allebei in de wet geregeld. In de wet staan bijvoorbeeld de rechten en plichten, de voorwaarden, hoe u moet trouwen of een geregistreerd partnerschap sluiten en hoe u een huwelijk of partnerschap beëindigt. Er zijn enkele verschillen, bijvoorbeeld op het gebied van de beëindiging.

Samenlevingscontract

Als u niet wilt of kunt trouwen of een geregistreerd partnerschap sluiten, kunt u eventueel een samenlevingscontract sluiten. Een samenlevingscontract is een overeenkomst waarin u afspraken maakt over het samenwonen. Bijvoorbeeld over de kosten voor het huishouden, bankrekeningen of uw spullen. U kunt samen een overeenkomst maken, maar u kunt ook een samenlevingscontract door een notaris laten maken. Soms is het verplicht om naar een notaris te gaan. Bijvoorbeeld als u partnerpensioen wilt. U mag ook met meerdere personen tegelijk een samenlevingscontract sluiten.

Samenwonen

U hoeft uw relatie natuurlijk niet officieel vast te leggen. Het samenwonen heeft dan nog steeds gevolgen. Bijvoorbeeld voor de belasting of verzekeringen.

2 Wat zijn de voorwaarden?

Voorwaarden trouwen en geregistreerd partnerschap

Wilt u trouwen of een geregistreerd partnerschap sluiten? Dan staan de voorwaarden daarvoor in de wet. Hieronder leest u de belangrijkste voorwaarden.

Met één persoon

U mag maar met één persoon tegelijk trouwen of een geregistreerd partnerschap sluiten. U mag ook niet al getrouwd zijn of een geregistreerd partnerschap hebben met iemand anders.

18 jaar of ouder

U moet 18 jaar of ouder zijn. Sinds december 2015 zijn er geen uitzonderingen meer mogelijk op deze leeftijdseis.

Curatele

Staat u onder curatele? Dan hebt u toestemming nodig van de curator om te mogen trouwen of een geregistreerd partnerschap te sluiten. Soms hebt u zelfs toestemming nodig van de kantonrechter.

Geen familie

Ouders en kinderen, grootouders en kleinkinderen en broers en zussen mogen niet met elkaar trouwen of een geregistreerd partnerschap sluiten.

Buitenlandse partner en wonen in het buitenland

Bent u geen Nederlander of woont u niet in Nederland?

Dan gelden de volgende regels:

- als u geen Nederlander bent, moet tenminste één van u in Nederland wonen;
- als u buiten Nederland woont, moet tenminste één van u Nederlander zijn.

Als u volgens de Nederlandse regels met elkaar mag trouwen of een geregistreerd partnerschap mag sluiten, dan gelden de Nederlandse regels. Ook al mag u volgens het land van de niet-Nederlandse partner niet trouwen of een geregistreerd partnerschap sluiten.

Verblijfstitel

Als u geen Nederlander bent, moet u een geldige verblijfstitel hebben. Hebt u die niet? Dan moet u meestal een verklaring hebben van de Vreemdelingenpolitie. Zo kunnen mensen niet trouwen of een geregistreerd partnerschap sluiten alleen maar om een verblijfstitel te krijgen.

Voorwaarden voor een samenlevingscontract

Wilt u een samenlevingscontract sluiten? Dan gelden de volgende voorwaarden:

- u moet 18 jaar of ouder zijn;
- u mag niet onder curatele staan;
- u moet u houden aan de regels van de wet.

U mag een samenlevingscontract met meerdere personen tegelijk sluiten.

3 Wat zijn de procedures?

Procedure trouwen en geregistreerd partnerschap

Wilt u trouwen of een geregistreerd partnerschap sluiten? Dan moet u naar de ambtenaar van de burgerlijke stand. Alles wat u moet regelen is vastgelegd in de wet. Hieronder leest u de belangrijkste dingen die u moet regelen.

Voornemen melden bij gemeente

U meldt persoonlijk of schriftelijk dat u wilt trouwen of een geregistreerd partnerschap wilt sluiten. Dit doet u bij de ambtenaar van de burgerlijke stand in de gemeente waar u wilt trouwen of een partnerschap wilt sluiten. Sinds 1 juli 2016 kunt u uw melding ook digitaal doen. Dit kan nog niet in alle gemeenten.

Daarbij hoeft u in principe geen stukken te overleggen met daarin uw geboorteakte of beëindiging van uw eerdere huwelijk of geregistreerd partnerschap. Uw eigen opgave, persoonlijk of schriftelijk, is voldoende.

Wachttijd

Heeft u uw voornemen kenbaar gemaakt bij de ambtenaar van de burgerlijke stand? Dan moet u minstens 14 dagen wachten. Daarna kunt u trouwen of een geregistreerd partnerschap sluiten. Heel soms geldt deze termijn niet, bijvoorbeeld als uw aanstaande echtgenoot of partner ernstig ziek is en verwacht wordt dat hij of zij snel overlijdt.

Getuigen

U moet minimaal twee en maximaal vier getuigen hebben. Zij moeten 18 jaar of ouder zijn. Bij het kenbaar maken van uw voornemen te trouwen of een geregistreerd partnerschap te sluiten, moet u hun namen en adressen doorgeven.

Het ja-woord

U legt een verklaring af bij de ambtenaar van de burgerlijke stand. Daarmee is uw relatie officieel vastgelegd. Als u trouwt geeft u het ja-woord. Bij een geregistreerd partnerschap is dit niet verplicht. U kunt zelf een tekst bedenken.

Huwelijksakte of partnerschapsakte

Na de verklaring ondertekent u een akte. Ook de getuigen en de ambtenaar van de burgerlijke stand ondertekenen deze akte.

Kosten

Voor trouwen of een geregistreerd partnerschap sluiten moet u betalen. Maar elke gemeente heeft vaste tijden waarop u gratis kunt trouwen of een geregistreerd partnerschap sluiten.

Kerkelijk huwelijk

Nadat u bij de ambtenaar van de burgerlijke stand bent geweest, kunt u nog in de kerk trouwen. Dat heet inzegenen of bevestigen. Het kerkgenootschap beslist zelf of ze uw huwelijk wil inzegenen. Ze hoeven dit niet te doen.

Procedure samenlevingscontract

Een samenlevingscontract kunt u bij een notaris sluiten. Maar dit hoeft niet. Soms is het verplicht om naar een notaris te gaan. Bijvoorbeeld als u later partnerpensioen wilt. U bepaalt zelf welke afspraken u vastlegt in het contract. Voor het samenwonen hoeft u verder niets officieels te regelen.

4 Wat zijn de rechten en plichten?

Als u trouwt of een geregistreerd partnerschap sluit, hebt u een aantal rechten en plichten. Deze staan in de wet. Bij een samenlevingscontract gelden alleen de rechten en plichten die u samen hebt vastgelegd in het contract. Hieronder leest u de belangrijkste rechten en plichten.

Elkaars achternaam gebruiken

Alleen als u getrouwd bent of een geregistreerd partnerschap hebt, mag u elkaars achternaam gebruiken. U mag daarnaast uw eigen achternaam gebruiken, maar dat hoeft niet. Als u officiële stukken invult, moet u wel uw eigen achternaam gebruiken. Bijvoorbeeld bij een belastingaangifte.

Hebt u een samenlevingscontract? Dan kunt u alleen uw eigen achternaam gebruiken.

Aangetrouwde familie

Als u trouwt of een geregistreerd partnerschap sluit, wordt uw familie aangetrouwde familie. Dat noemen we aanverwanten. Aangetrouwde familie heeft bepaalde rechten. Zij hoeven bijvoorbeeld in een rechtszaak niet altijd te getuigen tegen u, de aangetrouwde partner. Bij een samenlevingscontract wordt uw familie geen aangetrouwde familie.

Beslissingen nemen

Bent u getrouwd of hebt u een geregistreerd partnerschap? Dan hebt u soms toestemming van elkaar nodig om beslissingen te nemen. Bijvoorbeeld als u uw huis verkoopt, of als u iets koopt op afbetaling. In een samenlevingscontract kunt u hier samen afspraken over maken. Maar dat hoeft niet.

Rechtsgevolgen voor anderen

Als u trouwt of een geregistreerd partnerschap sluit, heeft dat soms ook gevolgen voor anderen. U hoeft bijvoorbeeld in een rechtszaak niet verplicht te getuigen tegen uw echtgenoot of geregistreerde partner of zijn of haar naaste familie. Een samenlevingscontract heeft geen gevolgen voor anderen. Maar dit wordt wel steeds meer zo. Een samenlevingscontract dat u bij de notaris hebt gesloten is bijvoorbeeld voor een pensioenfonds vaak een bewijs van samenleving.

Onderhoudsplicht

Bent u getrouwd of hebt u een geregistreerd partnerschap? Dan moet u elkaar onderhouden. Dat is de onderhoudsplicht. U moet ook samen de kosten van het huishouden betalen. Maar in de huwelijkse voorwaarden of partnerschapsvoorwaarden kunt u ook andere afspraken maken over de kosten van het huishouden. Hebt u een samenlevingscontract? Dan kunt u zelf bepalen of u afspraken wilt maken over de kosten van het huishouden en de onderhoudsplicht.

Vermogen en bezittingen

Als u getrouwd bent of een geregistreerd partnerschap hebt en u maakt geen andere afspraken bij de notaris, dan geldt de wettelijke gemeenschap van goederen. Bij een huwelijk of geregistreerd partnerschap voor 1 januari 2018 is dat de algehele gemeenschap van goederen. Alle spullen verkregen voor of tijdens het huwelijk zijn van u en uw partner samen. Is/wordt het huwelijk of geregistreerd partnerschap op of na 1 januari 2018 gesloten, dan is dat de beperkte gemeenschap van goederen. Alleen de spullen die voor het huwelijk

of geregistreerd partnerschap van u alleen waren, blijven van u alleen. Erfenissen en schenkingen blijven ook van u alleen. Daarbij maakt het niet uit wanneer deze zijn verkregen, maar in een testament of in een schenkingsakte kan iets anders zijn bepaald. Wilt u de wettelijke gemeenschap niet? Dan kunt u bij de notaris andere afspraken maken. Deze afspraken zet u in de huwelijkse voorwaarden of partnerschapsvoorwaarden. Met een samenlevingscontract zijn uw spullen niet altijd van u samen. Maar dat kan wel, bijvoorbeeld als u samen een huis koopt en dat ook op allebei uw namen zet. U kunt hier afspraken over maken.

Erfenis

Bent u getrouwd of hebt u een geregistreerd partnerschap? Dan erft u automatisch van elkaar.

Als u een samenlevingscontract hebt, erft u niet automatisch van elkaar. Daarvoor moet u een testament laten maken bij de notaris. In een samenlevingscontract kunt u wel afspreken dat degene die het langst leeft, recht heeft op de spullen die van u samen zijn.

Pensioen

Vaak hebt u recht op nabestaandenpensioen als uw partner overlijdt. Hebt u een samenlevingscontract? Dan kunt u daarin afspraken maken over uw pensioen. De meeste pensioenfondsen vragen om een samenlevingscontract dat u bij de notaris hebt gesloten. Pas dan hebt u recht op partnerpensioen.

5 Wat zijn de gevolgen als u kinderen krijgt?

Als u kinderen krijgt, zijn de gevolgen verschillend voor de diverse samenlevingsvormen:

- voor het huwelijk of geregistreerd partnerschap tussen een man en een vrouw;
- voor het huwelijk of geregistreerd partnerschap tussen twee vrouwen;
- voor het huwelijk of geregistreerd partnerschap tussen twee mannen;
- voor een samenlevingscontract.

In dit informatieblad leest u kort over deze gevolgen. Meer informatie vindt u in het informatieblad *Gezag, omgang en informatie*.

In het huwelijk of geregistreerd partnerschap tussen een man en een vrouw

Wordt uw kind geboren terwijl u getrouwd bent of geregistreerd partnerschap hebt? Dan bent u samen volgens de wet de ouders van dit kind, ook als de man niet de biologische vader is. U hebt door uw huwelijk of geregistreerd partnerschap automatisch een familierechtelijke band met uw kind. Deze familierechtelijke band heeft gevolgen. Het kind erft bijvoorbeeld automatisch van de ouders. En u hebt meestal automatisch allebei het gezag over uw kind.

In het huwelijk of geregistreerd partnerschap tussen twee vrouwen

Is één van u de moeder van het kind? En bent u zwanger geworden door gebruik te maken van een onbekende zaaddonor (volgens de Wet donorgegevens kunstmatige bevruchting). Dan bent u, samen met de duomoeder, beiden automatisch de ouder. Heeft u, om zwanger te worden, gebruik gemaakt van een bekende donor, dan kan uw partner het kind erkennen of adopteren. U hebt dan beiden het gezag over het kind.

In het huwelijk of geregistreerd partnerschap tussen twee mannen

Is één van u de officiële vader van het kind? Dan kan uw partner het kind adopteren. Of u kunt het gezamenlijke gezag aanvragen. Uw partner kan het kind niet erkennen.

In een samenlevingscontract en bij alle andere manieren om samen te leven

Bij deze samenlevingsvormen krijgt alleen de moeder automatisch een familierechtelijke band met het kind. De partner kan een familierechtelijke band met het kind krijgen door het te erkennen of te adopteren. Over erkenning en adoptie leest u meer in hoofdstuk 6 en 7.

Hieronder leest u de belangrijkste regels voor deze samenlevingsvormen.

- De vrouw die het kind krijgt, is volgens de wet de moeder van het kind.
- De man of duomoeder die het kind erkent, is volgens de wet de ouder van het kind.
- Een vrouw kan een kind erkennen of adopteren.
- Als u het kind van uw partner verzorgt en opvoedt, hebt u niet vanzelf een familierechtelijke band met het kind. Daarvoor moet u het kind erkennen of adopteren. U kunt wel het gezamenlijk gezag krijgen over het kind. Kijk voor meer informatie in hoofdstuk 8.

6 Hoe kunt u een kind erkennen?

Als u een kind erkent, wordt u de officiële ouder van het kind. Voor erkenning gaat u naar de ambtenaar van de burgerlijke stand, of naar een notaris.

U kunt het kind al voor de geboorte erkennen. Maar u kunt het ook bij de geboorteaangifte doen, of op een later moment. Het beste is om het kind al voor de geboorte te erkennen. Dan heeft u tijdens de geboorte ook al de familierechtelijke band met uw kind. En u heeft meteen de rechten en plichten van het ouderschap.

Wat zijn de voorwaarden?

Wilt u een kind erkennen? Dan gelden de volgende voorwaarden:

- U kunt alleen een kind erkennen als u 16 jaar of ouder bent;
- Wilt u een kind erkennen dat jonger is dan 16 jaar? Dan moet de moeder vooraf schriftelijk toestemming geven;
- Is het kind 12 jaar of ouder? Dan moet ook het kind vooraf toestemming geven;

- Bent u directe familie van de moeder? Dan mag u het kind niet erkennen. Dit geldt alleen voor ouders en kinderen, grootouders en kleinkinderen en broers en zussen;
- Er mogen niet al 2 ouders zijn. Is het kind bijvoorbeeld geadopteerd door de vrouwelijke partner van de moeder? Dan kan de man of de duomoeder het kind niet meer erkennen.
- Staat u onder curatele omdat u een geestelijke stoornis hebt? Dan hebt u toestemming nodig van de kantonrechter.

7 Wanneer kunt u een kind adopteren?

Als u het kind van uw partner verzorgt en opvoedt, hebt u niet vanzelf een familierechtelijke band met het kind. Als u die familierechtelijke band wel wilt, kunt u het kind adopteren. Als u het kind van uw partner adopteert, wordt u ook de ouder van het kind. Het kind heeft dan geen familiebanden meer met de andere ouder. Om een kind te adopteren, moet u een verzoek indienen bij de rechtbank. U hebt ook een advocaat nodig. Er zijn wel voorwaarden om een kind te kunnen adopteren. Wilt u hierover meer informatie? Lees dan de informatiebladen *Adoptie van een kind in Nederland* en *Een kind adopteren*.

8 Wat zijn de gevolgen voor het gezag over uw kinderen?

Als u gezag hebt over een kind, dan bent u verantwoordelijk voor de verzorging en opvoeding van het kind. U bent dan ook de wettelijk vertegenwoordiger van het kind. Dat betekent dat u een handtekening kan zetten voor uw kind. Er zijn twee soorten gezag: ouderlijk gezag en gezamenlijk gezag. U hebt ouderlijk gezag als u de ouder bent van het kind. Gezamenlijk gezag is het gezag van een ouder en een niet-ouder over een kind.

Ouderlijk gezag

Bent u de ouders van het kind? En bent u getrouwd of heeft u een geregistreerd partnerschap als het kind geboren wordt? Dan krijgt u samen het ouderlijk gezag.

Gezamenlijk gezag

Bent u ouder en niet-ouder van het kind? En bent u niet getrouwd of heeft u geen geregistreerd partnerschap? Dan moet de man of duomoeder het kind eerst erkennen. Dat kan als er geen andere ouder is. Daarna moet de man of duomoeder samen met de moeder een verzoek indienen bij de rechtbank om het gezamenlijk gezag te krijgen. Hiervoor vult u het formulier 'Verzoek tot het gezamenlijk uitoefenen van het gezag over een minderjarige' in. U kunt dit formulier vinden bij de rechtbank of op www.rechtspraak.nl. Als de moeder niet wil meewerken aan dit verzoek, dan moet de andere ouder aan de rechter vragen of hij of zij samen met de moeder het gezag over het kind kan krijgen. Of in plaats van de moeder. Hiervoor heeft de andere ouder een advocaat nodig.

Geen gezag, wel onderhoudsplicht

Het kan zijn dat u wel de officiële ouder van het kind bent, maar geen gezag hebt. U hebt dan toch een onderhoudsplicht. Het kan ook zo zijn dat u niet de officiële ouder bent, maar de zogenaamde stiefouder. U bent stiefouder als u met de ouder van het kind getrouwd bent of een geregistreerd partnerschap hebt gesloten. In dat geval hebt u als niet-ouder toch een onderhoudsplicht. Wilt u meer informatie over gezag? Lees dan het informatieblad *Gezag, omgang en informatie*.

9 Wat zijn de gevolgen voor de achternaam van uw kinderen?

In hoofdstuk 5 staat meer informatie over de gevolgen als u kinderen krijgt tijdens een van de samenlevingsvormen.

Bent u getrouwd of heeft u een geregistreerd partnerschap?

Bent u getrouwd of heeft u een geregistreerd partnerschap? En bent u samen de ouders van het kind? Dan kunt u bij de geboorte van uw eerste kind kiezen welke achternaam het krijgt. Maakt u geen keuze? Dan krijgt uw kind de achternaam van de vader of de duomoeder. Uw volgende kinderen krijgen dezelfde achternaam als het eerste kind. Ook als u een kind adopteert kunt u bij het eerste kind kiezen welke achternaam het krijgt.

Bent u niet getrouwd of heeft u geen geregistreerd partnerschap?

Bent u samen de ouders van het kind, maar bent u niet getrouwd of heeft u geen geregistreerd partnerschap? Dan kunt u bij de erkenning van uw eerste kind kiezen welke achternaam het krijgt. Maakt u geen keuze? Dan krijgt uw kind de achternaam van de moeder. Uw volgende kinderen krijgen dezelfde achternaam als het eerste kind.

Hebt u gezamenlijk gezag?

Bent u ouder en niet-ouder, en wordt het kind geboren tijdens uw huwelijk of geregistreerd partnerschap? Dan kunt u bij het eerste kind kiezen welke achternaam het krijgt. Hebt u gezamenlijk gezag over een kind zonder dat u getrouwd bent of een geregistreerd hebt? Dan kunt u in heel bijzondere gevallen aan de rechter vragen om de achternaam van het kind te veranderen.

Wilt u meer informatie over de achternaam van uw kinderen?

Lees dan het informatieblad *De keuze van de achternaam* en de brochure *Naamswijziging*.

10 Kunt u een geregistreerd partnerschap veranderen in een huwelijk?

U kunt een geregistreerd partnerschap veranderen in een huwelijk. U moet dan naar de ambtenaar van de burgerlijke stand. De ambtenaar maakt een akte van omzetting. De omzetting komt in het register van huwelijken. U kunt dit alleen in uw eigen woonplaats doen. Het is per gemeente verschillend wat dit kost.

Let op: U kunt een huwelijk niet veranderen in een geregistreerd partnerschap.

Wat zijn de gevolgen?

Als u uw geregistreerd partnerschap verandert in een huwelijk, heeft dit meestal geen gevolgen voor uw situatie. Bijvoorbeeld als u samen een kind hebt, en u hebt samen het gezag over dit kind. Of u hebt een geregistreerd partnerschap gesloten in gemeenschap van goederen. Dan verandert er niets.

Buitenlands geregistreerd partnerschap

Hebt u in het buitenland een geregistreerd partnerschap gesloten? Dan kunt u dit ook veranderen in een huwelijk. Dit partnerschap moet dan wel in Nederland worden erkend.

In het buitenland wordt een verandering in een huwelijk niet altijd erkend. Vraag daarover advies aan een deskundige zoals een notaris of advocaat.

Bent u geen Nederlander of woont u in het buitenland? Dan kunt u uw geregistreerd partnerschap ook veranderen in een huwelijk. U moet dan wel voldoen aan de voorwaarden van het huwelijk. Deze vindt u in hoofdstuk 2.

Vraag advies!

De verandering kan wel gevolgen hebben voor uw vermogen en bezittingen. Dat kan zo zijn als nu het recht van een ander land geldt voor uw huwelijk. U krijgt bijvoorbeeld gemeenschap van goederen, terwijl u dat eerst niet had. Vraag daarom van tevoren advies aan een notaris. Hij kan u vertellen of het nodig is om huwelijkse voorwaarden te maken.

11 Worden de samenlevingsvormen ook in het buitenland geaccepteerd?

Het huwelijk tussen een man en een vrouw wordt overal geaccepteerd. Het huwelijk tussen twee mannen of twee vrouwen wordt niet in alle landen geaccepteerd. Ook het geregistreerd partnerschap wordt niet overal erkend. Met het samenlevingscontract hebt u in het buitenland geen rechten.

Welke problemen kunt u tegenkomen?

Als u bijvoorbeeld op vakantie gaat, kunt u praktische problemen tegenkomen. Maar als u langer naar het buitenland gaat of er gaat wonen, dan kunt u grotere problemen tegenkomen. Bijvoorbeeld of u van elkaar erft.

Vraag advies!

Het is daarom belangrijk dat u advies vraagt aan een deskundige zoals een notaris of advocaat. Het kan bijvoorbeeld nodig zijn om een testament te maken. De Nederlandse ambassade of het consulaat in het buitenland kan u ook vertellen bij welke instantie u terecht kunt.

Een geregistreerd partnerschap dat u in het buitenland rechtsgeldig hebt gesloten, wordt in Nederland erkend. Het partnerschap moet dan wel aan bepaalde voorwaarden voldoen die gelden voor het Nederlandse geregistreerde partnerschap. Lees daarvoor ook de voorwaarden in hoofdstuk 2.

12 Hoe kunt u een huwelijk, geregistreerd partnerschap of samenlevingscontract beëindigen?

Huwelijk beëindigen

Wilt u uw huwelijk beëindigen? Dan moet dat via de rechter. U hebt altijd een advocaat nodig. De scheiding moet u laten inschrijven in het huwelijksregister. U kunt ook scheiden van tafel en bed. U blijft dan getrouwd, maar u woont niet meer bij elkaar.

Geregistreerd partnerschap beëindigen

Wilt u uw geregistreerd partnerschap beëindigen, en bent u het hierover met elkaar eens? Dan hoeft u alleen naar de rechter als u kinderen jonger dan 18 jaar hebt. De procedure is dan hetzelfde als bij een echtscheiding. Hebt u geen kinderen jonger dan 18 jaar, dan hoeft u niet naar de rechter. U hebt wel een advocaat of een notaris nodig. Samen met de advocaat of notaris maakt u een overeenkomst. Hierin moet in ieder geval staan dat u het geregistreerde partnerschap wil beëindigen. En u moet er afspraken in zetten over belangrijke dingen, zoals de verdeling van uw spullen, alimentatie, uw huis en de verdeling van pensioen. De advocaat of notaris en u en uw partner moeten een verklaring ondertekenen dat u zo'n overeenkomst hebt gesloten.

De advocaat of notaris geeft aan de burgerlijke stand door dat u een overeenkomst hebt. Pas dan eindigt uw geregistreerd partnerschap. Bent u geen Nederlander, maar hebt u het geregistreerd partnerschap wel in Nederland gesloten? Dan kunt u uw geregistreerd partnerschap ook altijd weer hier zonder rechter beëindigen. Hebt u uw geregistreerd partnerschap in het buitenland beëindigd? Dan wordt dat in Nederland ook erkend.

Bent u de enige die uw geregistreerde partnerschap wil beëindigen? Dan is de procedure hetzelfde als een scheidingsprocedure. U moet dan dus wel naar de rechter.

Samenlevingscontract beëindigen

U kunt zelf regelen wanneer en hoe u het samenlevingscontract beëindigt. U kunt ook in het contract zetten wat er moet gebeuren als u het hierover niet met elkaar eens bent.

Wilt u meer informatie over scheiden of uit elkaar gaan? Lees dan het informatieblad *U gaat scheiden*.

13 Wat zijn de rechten en plichten na de beëindiging?

Huwelijk en geregistreerd partnerschap

Hebt u uw huwelijk of geregistreerd partnerschap beëindigd? Dan houdt u een aantal rechten en plichten. Bijvoorbeeld:

- de onderhoudsplicht. Als u niet meer genoeg geld hebt om van te leven, kunt u soms geld krijgen van uw ex-partner. Dat is alimentatie;
- de verdeling van pensioen. Tijdens uw huwelijk of geregistreerd partnerschap hebt u pensioen opgebouwd. Als u gaat scheiden, wordt dit verdeeld.

Samenlevingscontract

Hebt u uw samenlevingscontract beëindigd? Dan hebt u geen rechten en plichten meer. Behalve als u dit in het contract had afgesproken. U kunt bijvoorbeeld afspraken maken over de verdeling van uw spullen, wie er in het huis mag blijven wonen, of dat u alimentatie krijgt van uw ex-partner.

Kinderen

Als u kinderen hebt, houdt u altijd een aantal rechten en plichten. Het maakt niet uit of u getrouwd was of niet. Het gaat om de familierechtelijke band met het kind en het gezag over het kind.

U blijft verantwoordelijk

Gaat u uit elkaar? Dan blijft u samen verantwoordelijk voor uw kind. De wet gaat ervan uit dat u samen het gezag over uw kinderen houdt na de scheiding. Soms kan dat niet. Dan kan de rechter bepalen dat één van u het gezag over het kind krijgt. De andere ouder krijgt dan een omgangsregeling. De andere ouder moet namelijk ook tijd doorbrengen met de kinderen. De afspraken die u maakt over de kinderen legt u vast in het ouderschapsplan. Kijk voor meer informatie over het ouderschapsplan in het informatieblad *U gaat scheiden*.

U houdt een onderhoudsplicht

Ouders moeten de verzorging en opvoeding van hun kinderen betalen tot de kinderen 21 jaar worden. Als u gaat scheiden, betaalt u soms alimentatie voor de kinderen aan uw partner. Bijvoorbeeld als uw kinderen niet bij u wonen. U kunt samen afspraken maken over het bedrag.

Lukt het niet om afspraken te maken over alimentatie voor de kinderen? Dan kunt u aan de rechter vragen om een bedrag vast te stellen. Dit bedrag betaalt de ene ouder dan aan de andere.

Was u niet-ouder en had u gezamenlijk gezag? Dan hebt u nog steeds een onderhoudsplicht als u uit elkaar gaat. De onderhoudsplicht duurt net zo lang als het gezamenlijk gezag heeft geduurd. Heeft u gezamenlijk gezag bijvoorbeeld 5 jaar geduurd? Dan duurt uw onderhoudsplicht na de scheiding nog 5 jaar.

Was u niet-ouder en had u geen gezag? Dan hebt u geen onderhoudsplicht meer als u uit elkaar gaat.

Wilt u meer informatie over scheiden? Lees dan de informatiebladen *U gaat scheiden* en *Alimentatie*.

14 Waar kunt u terecht als u vragen hebt?

Alle ministeries hebben gezamenlijk een internetsite, www.rijksoverheid.nl. In het contactformulier op deze site kunt u uw vraag stellen. Op de site vindt u ook informatie en informatiebladen of brochures over veel andere onderwerpen. U kunt ook bellen naar Informatiedienst Rijksoverheid.

Het telefoonnummer is 1400 (lokaal tarief). U kunt bellen van maandag tot en met vrijdag van 8.00 uur - 20.00 uur.

Voor informatie kunt u ook terecht bij de afdeling burgerzaken van de gemeente waar u woont.

Op de internetsite www.rijksoverheid.nl kunt u deze en andere informatiebladen inzien en eventueel printen of downloaden:

- Gezag, omgang en informatie
- De keuze van de achternaam
- Naamswijziging
- Adoptie van een kind in Nederland
- U gaat scheiden
- Alimentatie
- Verdeling van ouderdomspensioen bij scheiding

Informatie over adoptie kunt u vinden op www.adoptie.nl, de internetsite van de Stichting Adoptievoorzieningen. Daar vindt u bijvoorbeeld de brochure *Een kind adopteren*.

Rechtsbijstand

Voor sommige onderwerpen uit deze brochure moet u naar de rechter. Een procedure bij de rechter kost geld. Dit is het griffierecht. Kunt u de kosten van de procedure niet helemaal betalen? Dan hoeft u soms minder te betalen. De overheid betaalt dan een deel van de kosten. Dit heet een toevoeging.

Wilt u meer informatie over de toevoeging en hoeveel u zelf moet betalen? Kijk dan op de internetsite van de Raad voor Rechtsbijstand, www.rechtsbijstand.nl. Ook het Juridisch Loket kan u informatie geven, www.juridischloket.nl.

15 Waar kunt u terecht voor hulp?

Voor een aantal onderwerpen uit deze brochure kunt u juridische hulp nodig hebben. Soms hebt u een advocaat of notaris nodig. Hieronder vindt u adressen en websites van organisaties die u verder kunnen helpen.

Rechtbanken

Nederland is verdeeld in elf arrondissementen (regio's). Elk arrondissement heeft een hoofdplaats, daar vindt u de rechtbank. De adressen en telefoonnummers kunt u vinden in het telefoonboek of op de internetsite www.rechtspraak.nl.

Raad voor de Kinderbescherming

In verschillende plaatsen in Nederland is een bureau van de Raad voor de Kinderbescherming. De adressen en telefoonnummers vindt u in het telefoonboek en op de internetsite www.kinderbescherming.nl.

Juridisch Loket

Bij het Juridisch Loket kunt u terecht voor juridische informatie of juridisch advies. Wilt u weten of er een Juridisch Loket bij u in de buurt is?

Bel dan 0900 - 80 20 (€ 0,25 per minuut), of kijk op de internetsite www.juridischloket.nl.

Vereniging van Familierecht Advocaten en Scheidingsmediators (vFAS)

Postbus 65707
2506 EA Den Haag
Telefoon: 070 - 362 62 15
www.verenigingfas.nl

Fiom

Fiom geeft onder meer informatie en hulp bij ongewenste zwangerschap en afstammingsvragen. U vindt informatie op de internetsite www.fiom.nl

Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie

Postbus 16020
2500 BA Den Haag
Notaristelefoon: 0900 - 346 93 93 (€ 0,25 per minuut)
Openingstijden: maandag tot en met vrijdag van 9.00 tot 14.00 uur.
www.notaris.nl

Stichting Adoptievoorzieningen

www.adoptie.nl

Nederlandse Orde van Advocaten

Postbus 30851
2500 GW Den Haag
Telefoon: 070 - 335 35 35
www.advocatenorde.nl

De gemeente

Verder kunt u ook terecht bij de afdeling burgerzaken van de gemeente waar u woont.

Aan de inhoud van deze brochure kunt u geen rechten ontleenen.